

SİVİL HAVACILIK İŞLETMELERİNE YÖNELİK SİBER GÜVENLİK TALİMATI (SHT-SİBER)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanım ve Kısaltmalar, Hukuki Dayanak

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı; sivil havacılık işletmelerinin siber tehditlere karşı alması gereken önlemleri ve havacılık işletmelerince kurulması gereken Kurumsal Siber Olaylara Müdahale Ekibi'nin işletme organizasyonu içerisindeki yerini, kapasite planlamasını, personelin niteliklerini, alması gereken eğitimleri, işletmelerin siber olay öncesi, esnası ve sonrasında yapması gereken çalışmaları, iç ve dış paydaşlar ile iletişime ilişkin usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat, Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen tüm sivil havacılık işletmelerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat; 20/10/2012 tarih ve 28447 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ulusal Siber Güvenlik Çalışmalarının Yürütülmesi, Yönetilmesi ve Koordinasyonuna İlişkin Bakanlar Kurulu Kararına, 11/11/2013 tarih ve 28818 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Siber Olaylara Müdahale Ekiplerinin Kuruluş, Görev ve Çalışmalarına Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Tebliğine, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine, 2020-2023 Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı'na ve Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programı Ek 19- Siber Tehditlere Karşı Yapılacak İşlemler Talimatı'na dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Talimatta geçen tanımların açıklamaları aşağıda belirtildiği gibidir;

- a) **1'inci Grup Havacılık İşletmeleri:** Havayolu işletmeleri, havalimanı işletmeleri, terminal işletmeleri, seyrüsefer hizmet sağlayıcıları,
- b) **2'nci Grup Havacılık İşletmeleri:** A grubu Yer hizmeti kuruluşları, 100 kişiden daha fazla kişinin çalıştığı hava aracı bakım ve üs bakım kuruluşları ve SHGM tarafından belirlenerek resmi yazı ile bildirilen havacılık işletmeleri,
- c) **3'üncü Grup Havacılık İşletmeleri:** 1'inci ve 2'nci Grup Havacılık İşletmeleri dışında kalan tüm sivil havacılık işletmeleri,
- ç) **7x24 Esası:** Bir haftanın 7 günü 24 saat boyunca aralıksız olarak ilgili sistemin işletilmesi,
- d) **A Grubu Yer Hizmeti Kuruluşları:** SHY-22 Havalimanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında A grubu çalışma ruhsatına sahip işletmeler,
- e) **Balküpu :** Bilgi sistemlerine yetkisiz erişim sağlamak isteyen saldırganlar ya da kullanıcılar hakkında bilgi toplamaya yarayan tuzak sistemler (sunucu, uygulama, servis vb.),
- f) **Beyaz Liste Yazılımlar:** İşletme bilgi teknolojileri ve operasyonel teknolojileri varlıklarına yüklenmesi uygun bulunan yazılımların listesi,
- g) **Bilgi Teknolojileri İş Süreklilik Komitesi:** Bilgi teknoloji kritik varlık ve süreçlerin iş

sürekliliğinin sağlanması adına üst yönetimin liderliğinde kurulan ve ilgili tüm paydaş yönetici ve ihtiyaç duyulması halinde uzmanlarının katılım sağladığı komitedir.

ğ) **Bilinmesi Gerektiği Kadar Prensibi:** Bir varlığı, süreci veya bilgiyi sadece görev ve sorumlulukları gereği öğrenmekle, incelemekle, gereğini yerine getirmekle ve korumakla sorumlu bulunanların yetkileri düzeyinde bilgi sahibi olması ve nüfuz etmesini ifade eder.

h) **BT Varlıkları:** Bilgi teknolojileri varlıkları,

ı) **Genel Müdür:** Sivil Havacılık Genel Müdürü,

i) **Genel Müdürlük:** Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü,

j) **Görevler Ayrılığı İlkesi:** Görevler ayrılığı ilkesi hata, eksiklik, yanlışlık, usulsüzlük ve yolsuzluk risklerini azaltmak için faaliyetler ile karar ve işlemlerin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrol edilmesi amacıyla görevlerin farklı personel tarafından yapılmasının sağlanması,

k) **Havacılık İşletmeleri:** Sivil havacılık sektöründe faaliyet gösteren işletmeler,

l) **Hizmet Alınan Kuruluş:** Siber güvenlik ile ilgili işletmeye hizmet veren kurum veya kuruluşlar,

m) **İşletme:** Sivil havacılık sektöründe faaliyet gösteren işletmeler,

n) **İşletme Yönetimi:** İşletme üst yönetimi ve varsa yönetim kurulu,

o) **İz kaydı:** Operasyonel bir işlemin başlangıcından bitişine kadar adım adım takip edilmesini sağlayacak kayıtlar,

ö) **Kara Liste Yazılımlar:** İşletme bilgi teknolojileri ve operasyonel teknolojileri varlıklarına yüklenmesi uygun bulunmayan yazılımların listesi,

p) **Katmanlı Güvenlik Mimarisi:** Bir güvenlik katmanının aşılması halinde diğer güvenlik katmanının devreye girdiği güvenlik mimarisi,

r) **Kırmızı Takım Çalışması:** Bir işletmenin güvenlik cihazlarını, ağlarını, çalışanları, uygulamalarını ve fiziksel güvenlik kontrollerini gerçekte bir saldırıya ne kadar dayanabileceğinin ölçülmesi için tasarlanan tam kapsamlı ve çok katmanlı saldırı simülasyon çalışmalarının tümü,

s) **Kişisel Veri:** Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi,

ş) **Kritik Bilgi veya Veri:** Güvenlik zafiyeti oluşması durumunda yasal yaptırımlara neden olabilecek, gizlilik, bütünlük ve erişilebilirliğinin olumsuz yönde etkilenmesinin işletmeye çok ciddi maddi veya manevi zarar vereceği yada iş sürekliliği kesintisine uğratabilecek her türlü bilgi, veri ve kişisel verilerin tümü,

t) **Kritik Varlıklar:** İşletmenin iş sürekliliğini ciddi anlamda sekteye uğratabilecek ve çalışmaması durumunda Türk Sivil Havacılık Sektörünü veya işletmeyi maddi ve itibari yönden zedeleyebilecek sistem, bilgi, belge vb. bütünü,

u) **Kurumsal SOME:** Temel görevleri Siber Olaylara Müdahale Ekiplerinin Kuruluş, Görev ve Çalışmalarına Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Tebliğ'inde ve bu Talimatta yer alan, görev yaptığı işletmelerde bulunan siber güvenlik risklerini azaltan ve siber olay meydana geldiğinde görev tanımında yer alan çalışmaları yapan Kurumsal Siber Olaylara Müdahale Ekibi,

ü) **Kurumsal SOME Yöneticisi:** 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde siber güvenlikten sorumlu yetkili yönetici, 2'nci Grup Havacılık İşletmelerinde bilgi teknolojileri birimindeki en yetkili yönetici,

v) **Minimum Yetki Prensibi:** Bir varlığa veya kişiye sadece iş ihtiyacını karşılayacak ölçüde yetki verilmesi,

y) **Minimum Zaman Prensibi:** Bir varlığa veya kişiye sadece iş ihtiyacını karşılayacak sürede yetki verilmesi,

z) **OT Varlıkları:** Havacılık sektörü operasyonlarının sürdürülebilmesi için kullanılan tüm sistem, uygulama ve verileri sağlayacak kayıtları,

aa) **SHGM Hizmet Tarifesi:** SHGM web sayfası üzerinden yıllık olarak yayınlanan Ulaştırma ve Altyapı Bakanı onaylı hizmet tarifesi dokümanı,

bb) **Siber Güvenlik Durumsal Farkındalığı:** Bulunulan zaman diliminde işletme sistemlerinin gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik açısından durumu,

cc) **Siber Olay:** Bilişim ve endüstriyel kontrol sistemlerinin veya bu sistemler tarafından işlenen bilginin gizlilik, bütünlük veya erişilebilirliğinin ihlal edilmesi veya ihlal teşebbüsünde bulunulması,

çç) **Some İletişim Platformu:** USOM tarafından SOME'lerin iletişimi için oluşturulmuş güvenli iletişim platformunu (www.sip.gov.tr),

dd) **Tebliğ:** 11 Kasım 2013 Tarihli ve 28818 Sayılı Siber Olaylara Müdahale Ekiplerinin Kuruluş, Görev ve Çalışmalarına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliği,

ee) **Tedarikçi Çıkış Stratejisi:** Hizmet alınan bir tedarikçi firmanın hizmet veya servis verememesi yada işletmenin bir tedarikçi firma ile çalışmayı durdurma kararı alması durumunda alınması planlanan aksiyonların dokümente edilmiş hali,

ff) **Tehdit Avcılığı :** Tehdit istihbarat verilerini temel alan, mevcut güvenlik çözümlerinden kaçan olası siber güvenlik ihlal olaylarının reaktif, proaktif ve tekrarlı olarak arama, tespit etme ve izole etme süreci,

gg) **Trafik Işığı Protokolü:** Ek-20'de yer alan ve işletmenin dış paydaşlarıyla bilgi paylaşması durumunda, paylaşılacak bilginin gizlilik derecesini ve hangi paydaşlar ile paylaşılmasının uygun olduğunu ifade eden protokol,

hh) **Veri İşleme:** Verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem,

ıı) **Yetkili Otorite:** Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

(2) Bu Talimatta geçen kısaltmaların açıklamaları aşağıda belirtildiği gibidir;

a) **ATM:** Hava Trafik Yönetimi,

b) **BGYS:** Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi,

c) **BT:** Bilgi teknolojileri,

ç) **CEH:** Etik Hacker Sertifikası,

d) **CISA:** Bilgi Sistemleri Denetçi Sertifikası,

e) **CISM:** Bilgi Sistemleri Yöneticisi Sertifikası,

f) **CISSP:** Bilgi Sistemleri Profesyoneli Sertifikası,

g) **CRISC:** Risk ve Bilgi Sistemleri Kontrol Sertifikası,

ğ) **DMZ:** Savunmasız bölge,

h) **ECSA:** EC-Council Güvenlik Analisti Sertifikası,

ı) **EKS:** Endüstriyel Kontrol Sistemi,

i) **FKM:** Felaket Kurtarma Merkezi,

j) **GIAC:** Küresel Bilgi Güvencesi Sertifikasyonu,

k) **GSEC:** GIAC Güvenlik Temelleri,

l) **IEC:** Uluslararası Elektroteknik Komisyonunu,

m) **ISO:** Uluslararası Standartlar Organizasyonu,

n) **MBCO:** En küçük iş sürekliliği hedefi,

o) **NTP:** Ağ zaman protokolü,

ö) **OT:** Operasyonel teknoloji,

p) **RPO:** Olası bir felaket anında kabul edilebilir kayıp miktarı,

r) **RTO:** Olası bir felaket anında normal düzene geri dönüş için kabul edilen kesinti süresi,

s) **SCADA:** Merkezi denetleyici kontrol ve veri toplama sistemi,

ş) **SGSYY:** Siber Güvenlikten Sorumlu Yetkili Yönetici,

- t) **SHGM:** Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü,
- u) **SİP:** SOME İletişim Platformu,
- ü) **SLA:** Hizmet seviyesi anlaşması,
- v) **SOME:** Siber Olaylara Müdahale Ekibi,
- y) **TSE:** Türk Standartları Enstitüsü,
- z) **USOM:** Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi.

(3) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile 15/07/2018 tarihli ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde, ilgili diğer mevzuatta ve ülkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hususlar ve Uygulama Esasları

Siber güvenlik kapsamında yönetim sorumluluğu

MADDE 5 -(1) Havacılık işletmeleri aşağıdaki belirtilen durumlardan sorumludur:

- a) Bilgi sistemlerinin yönetimini kurumsal yönetim uygulamalarının bir parçası olarak ele alır.
- b) Bilgi sistemlerinin doğru yönetimi için gerekli finansman ve insan kaynağını tahsis eder.
- c) Bilgi varlıklarının gizlilik, bütünlük ve erişilebilirliğini sağlamak amacıyla bilgi sistemleri üzerinde etkin kontrollerin tesis edilmesini sağlar.

ç) Bilgi sistemlerinin kullanımından kaynaklanan siber risklerin yönetilmesi için etkin bir gözetim yürütür.

(2) İşletme bünyesinde siber güvenliğin sağlanmasında nihai sorumluluk işletme üst yönetimi ve varsa yönetim kurulundadır. İşletme yönetimi, bilgi sistemlerine ve operasyonel sistemlere ilişkin siber güvenlik önlemlerinin alınması hususunda gerekli kararlılığı göstermekle ve bu amaçla yürütülecek faaliyetlere yönelik olarak yeterli kaynağı tahsis etmekle yükümlüdür. Bu sorumluluk kapsamında işletme yönetimi, işletmenin tamamında, SHGM düzenlemelerine uygun olarak, uygulanmasını gözetmekle yükümlü olduğu bir ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi tesis eder. Söz konusu yönetim sisteminin aşağıdaki faaliyetleri de içermesi esastır:

a) Etkin bir varlık değerlendirme sürecinin oluşturulması ve bu sürecin sürekli olarak güncel kalmasının sağlanması,

b) İşletme varlıklarına yönelik olarak düzenli bir şekilde siber güvenlik risk ve tehdit değerlendirme çalışmalarının yapılması,

c) Siber güvenliğin sağlanması amacıyla oluşturulan politika, prosedür ve süreç dokümanlarının işletmenin tamamında uygulanmasının sağlanması,

ç) Olası siber güvenlik ihlallerini tespit etme, engelleme ve olay müdahale mekanizmalarının kurulması,

d) İşletme genelinde belirlenen varlık veya süreç envanterine uygun olarak tüm bilgi teknolojileri ve havacılık sektörü hizmetleri, EKS ve SCADA sistemlerinde görevler ayrılığı prensibi ile tutarlı etkin bir kimlik doğrulama ve erişim yönetiminin tesis edilmesi,

e) Siber güvenliğin sağlanmasına ilişkin kontrollerin ve tesis edilen yapıların siber güvenlik açısından test edilmesi, denetlenmesi ve sonuçlarının takip edilerek raporlanması sürecinin oluşturulması ve işletilmesi,

f) İşletme varlıklarına yönelik güncel güvenlik açıklarının takip edilmesi ve gerekli güncellemelerinin ve yama işlemlerinin gerçekleştirilmesi,

g) Üst yönetim de dahil olmak üzere tüm işletme çalışanları, dış hizmet sağlayıcılar ve müşteriler gibi işletmenin siber güvenliğini ilgilendiren tüm paydaşlarına yönelik siber güvenlik farkındalığını artıracak çalışmalar yapılması,

ğ) İşletme siber güvenlik kritik süreçlerin veya operasyonların sürekliliğini sağlamak üzere bilgi teknolojileri ve bilgi teknolojileri kullanan sistemler ile ilgili tüm süreçlerin iş sürekliliği yönetimi ve planının bir parçası olan bilgi sistemleri süreklilik yönetimi süreci ve işletme yönetimi onaylı bir bilgi sistemleri süreklilik planı hazırlanması, süreç sorumlusu atanması ve Bilgi Teknolojileri İş Süreklilik Komitesi tesis edilmesi,

h) Dış hizmet alımlarının yönetimi kapsamında siber güvenliği ilgilendiren hususlarda Kurumsal SOME biriminin değerlendirme süreçlerinde yer almasının sağlanması ve tedarikçi değerlendirme süreçlerinde siber güvenlik unsurlarının değerlendirilmesi,

i) Havacılık işletmeleri, işletme BT ve OT süreçlerini etkileyebilen, BT ve OT varlıklarına erişebilen, veri işleyebilen, saklayabilen , aktarabilen tüm süreçlerine yönelik dış hizmet alımlarında yüklenici firmadan alacakları hizmet ve sistemi sağlayan birimleri kapsamı zorunlu olmak koşuluyla en az işletmenin siber güvenlik kapsamında uyması gereken ulusal ve uluslararası standart ve düzenlemelerin zorunlu kıldığı siber güvenlik seviyesine uygun hizmet talep edilmesi ve denetim faaliyetleri icra edilmesi.

Siber güvenlik strateji planı

MADDE 6 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmeleri, işletme yönetimi tarafından onaylanacak bir Siber Güvenlik Strateji Planı oluşturur.

(2) Siber Güvenlik Strateji Planı;

- a) Mevcut siber güvenlik yapılanması analizi,
 - b) Siber güvenlik yapılanması kaynak-ihtiyaç analizi,
 - c) Güncel siber tehditler ve siber atak yüzeyi değişimi değerlendirilmesi,
 - ç) Siber güvenlik yapılanmasının iyileştirilmesi için planlanan eylem maddelerinin; proje başlangıç tarihi, proje bitiş tarihi, sorumlu paydaşlar ve proje içeriği detayları
- hususlarını içerecek şekilde hazırlanır ve SHGM'ye resmi yazı ile gönderilir.

ATM güvenlik planı

MADDE 7 -(1) Seyrüsefer hizmet sağlayıcı işletmeler, Ek-1'de yer alan ATM Güvenlik Planı Kapsamına uygun olarak havalimanı bazında ATM güvenlik planlarını oluşturur. Söz konusu plan;

- a) Havacılık Acil Durum Koruma ve Güvenlik Şefliği Birim Sorumlusu,
 - b) Elektronik Şefliği Birim Sorumlusu,
 - c) Terminal Elektronik ve BT Şefliği Birim Sorumlusu,
 - ç) Hava Seyrüsefer Şefliği Birim Sorumlusu
- Koordinesi ile oluşturulur ve,
- d) Kurumsal SOME Yöneticisi,
 - e) Havalimanı Müdürü
- tarafından imzalanır.

(2) ATM Güvenlik Planı, Ek-2'de yer alan ATM Güvenlik Planı Kontrol Formunun eksiksiz doldurulmuş hali ve SHGM Hizmet Tarifesinde belirtilen ücret dekontu ile birlikte SHGM'ye onay için resmi yazı ile gönderilir.

(3) ATM Güvenlik Planında bir değişiklik olması durumunda Seyrüsefer Hizmet Sağlayıcı İşletmeler güvenlik planını revize ederek en geç 30 gün içerisinde SHGM onay işlemlerini tekrarlar.

Siber güvenlik kapsamında organizasyonel yapı

MADDE 8 -(1) 1'inci ve 2'nci Grup Havacılık İşletmeleri, işletme siber güvenlik faaliyetlerini yürütecek bir Kurumsal SOME birimi kurmakla yükümlüdür.

(2) 1'inci ve 2'nci Grup Havacılık İşletmeleri, Ek-3'te yer alan Kurumsal SOME Kurulum ve Yönetim Rehberi'nin Ek-5'inde yer alan Kurumsal SOME'ler için Gereksinim Listesi'ne uygun şekilde görevlerini icra eder.

(3) 1'inci Grup Havacılık İşletmeleri, doğrudan işletmenin Yönetim Kurulu Başkanına veya Genel Müdürüne bağlı bir Siber Güvenlikten Sorumlu Yetkili Yönetici atayarak, bu yönetici liderliğinde Kurumsal SOME yapılanmasını oluşturur. Bu yönetici, yapacağı uygulamalardan işletme yönetimine ve SHGM'ye karşı sorumludur. SGSYY işletmenin organizasyon şemasında yer alır ve işletme üst yönetim toplantılarında bulunur.

(4) İşletme yönetimi tarafından atanmış olan SGSYY Kurumsal SOME yönetim görevini üstlenir ve işletme bünyesinde görevlerin ayrılığı ilkesi kapsamında Kurumsal SOME biriminin BT ve OT süreçlerinde icra ettiği denetim ve gözetim görevleri dışında hiçbir görev alamaz.

(5) 2'nci Grup Havacılık İşletmeleri Kurumsal SOME birimlerini bilgi teknolojileri birimindeki en yetkili yöneticiye bağlı bir yapıda oluşturur.

(6) 3'üncü Grup Havacılık İşletmelerinin Kurumsal SOME birimi oluşturma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, söz konusu işletmeler mevcut bilgi teknolojileri yapılanmaları kapsamında siber güvenlik yapılanmalarını oluşturur.

Kurumsal SOME kapsamında insan kaynağı

MADDE 9 -(1) İşletmenin, Kurumsal SOME kapsamında sorumlu olduğu görevler konunun önemi ve hassasiyeti nedeniyle işletme bünyesinde yürütülmelidir. Kurumsal SOME yönetim fonksiyonu dışında kalan görevler hizmet alımı yoluyla temin edilebilir.

(2) Kurumsal SOME görevlerinin bir firmadan hizmet alımı yoluyla temin edilmesi durumunda firma ile SLA ve gizlilik sözleşmesi yapılır.

(3) Kurumsal SOME Yöneticisi hiçbir şekilde hizmet alımı yoluyla temin edilemez. Bu nedenle, Kurumsal SOME Yöneticisi işletme çalışanı olmak zorundadır.

(4) İşletmeler, Kurumsal SOME görevlerini yerine getirmek üzere yeteri kadar personel görevlendirir veya yeteri kadar personel ile hizmet alımı yapar.

(5) Bu Talimatta belirtilen Kurumsal SOME Görev ve Sorumlulukları işletme içerisindeki başka birimlere devredilemez.

(6) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde, Kurumsal SOME yapılanması kapsamında görevlendirilmesi planlanan personelin nitelik ve nicelik anlamında yeterliliği SGSYY tarafından değerlendirilir.

(7) Kurumsal SOME' de görev yapan personelin görev tanımları yazılı olarak dokümanite edilerek ilgili personele tebliğ edilir.

(8) Kurumsal SOME' de görev yapması planlanan personelin görev tanımlarında bu Talimatın Kurumsal SOME Görev ve Sorumlulukları başlığı altında yer alan Kurumsal SOME görevleri dışında görev yapmalarına olanak sağlayacak hiçbir madde bulunamaz.

(9) 2'nci Grup Havacılık İşletmelerinde kurulması planlanan Kurumsal SOME birimlerinde yönetim görevini yerine getirecek Kurumsal SOME Yöneticisi Madde 9.8'de istenen zorunluluktan muaftır.

(10) Kurumsal SOME yapılanması hususunda değişiklik olması durumunda en geç 5 iş günü içerisinde SHGM'ye resmi yazı ile bildirim yapılır.

Siber güvenlikten sorumlu yetkili yöneticinin atanması

MADDE 10 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmeleri, faaliyette bulundukları sürece SGSYY bulundurur. Bu yönetici, yapacağı uygulamalardan işletme yönetimine ve SHGM'ye karşı sorumludur.

Siber güvenlikten sorumlu yetkili yönetici onay süreci

MADDE 11 -(1) SGSYY'nin uygunluğu, SHGM tarafından aşağıdaki belge ve bilgiler değerlendirilerek belirlenir, uygun olanlara "Siber Güvenlikten Sorumlu Yetkili Yönetici Personel Onay Belgesi" düzenlenir. SGSYY'nin onaylanmasında aranacak şartlar ve istenilen belgeler şunlardır:

- a) En az lisans derecesine sahip olduğunu gösteren diploma,
- b) Doldurulmuş ve imzalanmış Ek-4'te yer alan Form-4 başvuru formu,

- c) İş Sözleşmesi,
- ç) İletişim bilgilerini de içerecek şekilde hazırlanmış özgeçmiş,
- d) Nüfus cüzdanı örneği,
- e) 08.06.2009 tarih ve SHT-17.1 talimat kodlu Tüm Havaalanları Giriş Kartı Talimatı'nın 14'üncü maddesindeki şartları taşımak,
- f) Ek-5'de yer alan uluslararası geçerliliğe sahip siber güvenlik sertifikalarından en az 1 tanesine sahip olmak,
- g) SHGM Hizmet Tarifesine göre yatırılmış ücret dekontu

Siber güvenlikten sorumlu yetkili yöneticinin görev ve sorumlulukları

MADDE 12 -(1) SGSYY'nin başlıca görevleri ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Kurumsal SOME birimini yönetmek,
- b) Havacılık sektörünü etkileyen ulusal ve uluslararası siber güvenlik mevzuatını takip ederek, yeni kuralları ve tavsiyeleri yürürlüğe koymak,
- c) Yürürlüğe koyulan politika, prosedür ve uygulamaların yerine getirildiğini denetlemek,
- ç) Politika ve prosedürlerin yeterliliğini ve işletme içi uyumu gözlemek,
- d) Siber güvenlik konusunda, işletmeye ait Genel Müdürlük, diğer BT ve OT operasyonlarının yürütüldüğü işletmeye ait diğer ofis ve merkezler, havalimanı ve temsilciliklerde sorumlu olmak,
- e) İşletmenin siber güvenlik strateji planını hazırlamak, yazılı olarak hazırlanan stratejik planı üst yönetime onaylatmak,
- f) Siber güvenlik strateji planı ile belirlenmiş eylem maddelerinin gerçekleştirilmesini takip etmek, ilgili eylem maddelerinin gerçekleşmemesi veya değiştirilmek istenmesi durumunda işletme üst yönetimine Ek-6'da yer alan formu kullanarak raporlamak,
- g) İşletme öz kaynakları veya hizmet alım yöntemi ile temin edilen hizmetlerin siber güvenlik denetimlerini gerçekleştirilmesini sağlamak, düzeltici faaliyetlerin yerine getirilmesini koordine etmek,
- ğ) Düzeltici faaliyetler ile ilgili raporlama ve kayıt sistemini oluşturmak,
- h) ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı dahilinde yapılan iç denetlemelerin ve tetkiklerin koordinasyonunu sağlamak,
- ı) Siber güvenlik alanında gereksinim duyulan kaynakları araştırılarak üst yönetime sunmak,
- i) SHGM ile siber güvenlik ile ilgili tüm konularda iletişim noktası olup koordinasyonu sağlamak,
- j) Gerek Kurumsal SOME personelinin gerekse işletme bünyesinde görev alan diğer personelin siber güvenlik farkındalığını ve işletme siber güvenlik kültürünü artıracak eğitim, seminer vb. programları düzenlemek,
- k) Siber güvenlik risk analizi ve tehdit değerlendirmesi yaparak, alınacak ilave önlemleri belirlemek, planlamak ve uygulamak,
- l) Siber güvenlik ile ilgili diğer faaliyetlerin kayıtlarının tutulmasını sağlamak,
- m) İşletme siber güvenlik faaliyetlerini denetlemek ve iyileştirme çalışmaları gerçekleştirmek,
- n) Olası bir siber ihlal durumunda siber olay müdahale sürecini yönetmek,
- o) Kurumsal SOME ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi faaliyetlerinin yeterlilik ve uygunluğunu ölçmek amacıyla performans değerlendirmeleri yapmak, sonuçları üst yönetime ve SHGM'ye raporlamak.

Siber güvenlikten sorumlu yetkili yöneticinin görevden alınması

MADDE 13 -(1) SHGM tarafından yapılan inceleme ve denetlemelerde, siber güvenlik yönetiminde gerekli faydayı belirli bir süreçte sağlayamayan veya uygulamalarda olumsuzluk ya da havacılık güvenliğini direk etkileyen bir kusur tespit edildiğinde, işletme SGSYY'sinin değiştirilmesi

veya siber güvenlik yapılanmasının gözden geçirilmesi, SHGM tarafından istenebilir.

(2) SGSYY'nin aşağıda belirtilen suçlar ve kanunlarda belirtilen suçlardan hüküm giymesi halinde, işletme tarafından derhal SGSYY görevinden alınır ve ivedilikle SHGM'ye bilgilendirme yapılır.

a) Türk Ceza Kanunu'nda tanımlanan Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları, Yağma, Nitelikli Dolandırıcılık Suçları, Uyuşturucu Alıp Satma, Aracılık Etme Suçları, Suç İşleme Amacıyla Örgüt Kurma Suçu, Zimmet, İrtikap, Rüşvet, Kamu Görevine Ait Araç ve Gereçleri Suçta Kullanma Suçları, 4. Kısımında belirtilen Millete ve Devlete Karşı İşlenen Suçlar başlıklı 3.Bölümde yer alan Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar, 4. Bölümde; Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar, 5. Bölümde yer alan Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar, 6. Bölümde yer alan Milli Savunmaya Karşı Suçlar, 7. Bölümde yer alan Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk ve 8. Bölümde yer alan sayılan Yabancı Devletlerle Olan İlişkilere Karşı Suçlar, Fuhuş ve Cinsel Dokunulmazlığa Kast İşlenen Suçlar,

b) 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun,

c) 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkındaki Kanun,

ç) 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (Tarihi Eser Kaçakçılığı hükümlerini kapsar),

d) 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu,

e) 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesi Kanunu,

f) 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'ndan hüküm giymesi durumunda ve

g) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu dair karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu tespit edilmesi ve bu gerekçelerle kamu görevinden ihraç edilmesi durumunda.

(3) SHGM tarafından görevden alınan SGSYY görevden alınması tarihi itibari ile 5 yıl süre boyunca ilgili işletme Kurumsal SOME biriminde görev alamaz.

(4) SGSYY'nin değiştirilmesi veya istihdamın sonlandırılması durumunda yeni atanan SGSYY Madde 11.1'de belirtilen bilgi ve belgeler ile 30 gün içinde SHGM'den onay istenir.

Kurumsal SOME personel nitelikleri

MADDE 14 -(1) Kurumsal SOME'nin görev ve sorumluluklarının gerçekleştirilebilmesi için, Kurumsal SOME'de çalışacak personelin en az ön lisans programlarından mezun olması ve en az iki yıl bilgi işlem veya siber güvenlik konusunda bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekmektedir.

(2) Lisans programı mezunu personelde en az bir yıl bilgi işlem veya siber güvenlik alanında bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekmektedir.

(3) Siber güvenlik alanında yüksek lisans veya doktora yapmış personelde tecrübe aranması zorunlu değildir.

Kurumsal SOME personelinin eğitimi

MADDE 15 -(1) İşletme, Kurumsal SOME personellerinin Kurumsal SOME'de görevlendirilmesinden itibaren 6 ay içerisinde birimdeki görevleri kapsamına uygun olarak Ek-7'de yer alan eğitimleri eksiksiz bir biçimde almalarını veya almış olmalarını sağlar, söz konusu eğitimlerin Ek-7'de belirtilen tazeleme süreleri dahilinde tekrar alınması sağlanır.

(2) İşletme, siber güvenlik faaliyetlerinde görev alacak personellerinin görevlerini icra edebilmesi için gerekli her türlü eğitimi almalarını sağlar.

(3) İşletme, Kurumsal SOME personelinin görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi için gerekli olan temel yetkinliklere sahip olabilmesi amacıyla güncel teknolojiyi takip etmesini sağlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurumsal SOME Görev ve Sorumlulukları

Kurumsal SOME görev ve sorumlulukları

MADDE 16 -(1) Bu Talimat kapsamında Kurumsal SOME birimleri için aşağıda belirtildiği şekilde belirlenmiş 15 temel görevi bulunmaktadır:

- Kurumsal SOME yönetim görevi,
- Siber güvenlik politika ve prosedürleri oluşturma ve güncel tutma görevi,
- Siber güvenlik kültürü oluşturma ve takip etme görevi,
- Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi,
- BT kritik alanların fiziksel güvenliğinin sağlanması görevi,
- Siber güvenlik kapsamında erişim yönetimi görevi,
- Siber güvenlik kapsamında işletim güvenliği görevi,
- Siber güvenlik tedarikçi yönetimi görevi,
- İç ve dış kaynaklı sistem temin, geliştirme görevi,
- BT süreçlerinde iş sürekliliğinin sağlanması görevi,
- Siber güvenlik tehdit istihbaratı toplama ve değerlendirme görevi,
- Siber olay izleme ve tespit etme görevi,
- Siber olay müdahale ve yönetimi görevi,
- Siber güvenlik test ve denetleme görevi,
- İç ve dış paydaşlarla iletişim görevi.

Kurumsal SOME yönetim görevi

MADDE 17 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde Kurumsal SOME yönetim görevi SGSYY tarafından gerçekleştirilir.

(2) 2'nci Grup Havacılık İşletmelerinde Kurumsal SOME yönetim görevi bilgi teknolojileri birimindeki en yetkili yönetici tarafından gerçekleştirilir.

(3) Kurumsal SOME Yöneticisi, Kurumsal SOME birimi görevlerinin etkin ve sürdürülebilir bir şekilde yerine getirilmesinden sorumludur.

Siber güvenlik politika ve prosedürleri oluşturma ve güncel tutma görevi kapsamında politika ve prosedür oluşturma

MADDE 18 -(1) Kurumsal SOME, bilgi sistemlerinin ve operasyonel sistemlerin kullanımından kaynaklanan siber güvenlik risklerini yönetmek ve bilgi varlıklarını korumak amacıyla uygulanması gereken usul ve esaslar ile tesis edilmesi gereken kontrolleri tarif eden siber güvenlik politika, prosedür ve süreç dokümanlarını oluşturur. Bu madde kapsamında oluşturulan tüm dokümanlara, dokümanların gizlilik derecesi ve işletme çalışanlarının görev ve sorumluluklarının uygunluğu nispetinde erişim imkanı verilir. Dokümantasyon içerisinde ilgili teknik veya idari tedbirler dışında, asgari olarak doküman kodu, dokümanın gizlilik derecesi, dokümanı onaylayan, yenilenme tarihi, gözden geçirme tarihi, yenilenme tarihçesi bilgileri yer alır.

(2) Siber güvenlik politika, prosedür, süreç ve siber güvenlik strateji planının gerekleri, işletmenin organizasyonel ve yönetsel yapıları içerisinde fiili olarak işleyecek şekilde yerleştirilir, bunların işlerliğine ilişkin gözden geçirme faaliyetleri senede az 1 kere gerçekleştirilir ve gerekli görülmesi durumlarında iyileştirme çalışmaları yapılır. Bu kapsamda, politika ve prosedürlerin işletilmesinin takibinden Kurumsal SOME Yöneticisi sorumludur.

(3) Oluşturulan veya güncellenen tüm siber güvenlik ile alakalı politika ve prosedürler Kurumsal SOME Yöneticisinin yazılı veya dijital onayından geçerek işletme yönetimi onayına

sunulur.

Siber güvenlik politika ve prosedürleri oluşturma ve güncel tutma görevi kapsamında politika ve prosedürlere uyulmaması durumunda disiplin sürecinin işletilmesi

MADDE 19 -(1) İşletme siber güvenlik politika veya prosedürlerine uygun hareket edilmemesi durumunda ilgili personele uygulanacak disiplin mekanizması belirlenir, dokümanite edilir ve işletilir.

(2) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde, işletme siber güvenlik politika veya prosedürlerine uygun hareket edilmemesi durumunda personele uygulanacak disiplin cezasına karar verilecek heyette SGSYY de asil üye olarak görev alır.

Siber güvenlik politika ve prosedürleri oluşturma ve güncel tutma görevi kapsamında siber güvenlik farkındalığı eğitimi

MADDE 20 -(1) Kurumsal SOME, işletme bütününde bir siber güvenlik kültürü oluşturmak amacıyla siber güvenliğini ilgilendiren tüm iç ve dış paydaşlarına yönelik siber güvenlik farkındalık programı oluşturur, yürütür ve denetler.

(2) Kurumsal SOME, bilgi teknolojileri kaynaklarına ve sistemlerine fiziksel veya dijital erişimi olan iç ve dış kaynaklı tüm personelin siber güvenlik farkındalık seviyesini artırmak ve işletme genelinde siber güvenlik kültürü oluşturmak için kapsamlı bir siber güvenlik farkındalığı eğitim programı oluşturur.

(3) Siber güvenlik farkındalığı eğitim programı, siber güvenlik politikaları ve standartları ile birlikte, siber güvenlik konusundaki bireysel sorumlulukların neler olabileceği, bilgi varlıklarını korumak için alınması gereken önlemler ve ilgili siber güvenlik politika veya prosedürlerine uyulmaması halinde işletme personelinin karşılaşacağı disiplin süreçleri hakkında bilgi içerir.

Siber güvenlik politika ve prosedürleri oluşturma ve güncel tutma görevi kapsamında siber güvenlik farkındalığı çalışmaları

MADDE 21 -(1) Kurumsal SOME, işletme içi siber güvenlik farkındalık çalışmaları kapsamında aşağıda belirtilen hususları içerecek bir çalışma programı hazırlar.

a) İşletme personeline örgün, uzaktan veya bütünsel eğitim yöntemi ile rol ve sorumluluk kriterlerine göre sınıflandırılmış bir siber güvenlik farkındalık eğitim programının hazırlanması ve bu eğitimlerin en az senede bir tazeleme eğitimlerinin verilmesi,

b) İşletme personeline rol ve sorumluluklarına göre maruz kalabilecekleri siber saldırı çeşitlerinin tanıtılması ve örnekler üzerinden bilgilendirme yapılması,

c) İşletme personeline sunulmak üzere siber güvenlik farkındalığı ve siber hijyen ile ilgili el kitaplarının oluşturulması ve personel kullanımına sunulması,

ç) Siber güvenlik eğitim materyallerinin en az senede bir gözden geçirilmesi ve güncel siber tehditler kapsamında güncellenmesi,

d) Siber güvenlik farkındalık eğitimi sonrasında eğitimi alan personelin yetkinlik seviyesinin Kurumsal SOME tarafından değerlendirilmesi,

e) İşletme çalışanlarına yönelik siber güvenlik ile ilgili bilgilendirme bültenlerinin hazırlanması ve çalışanlar ile paylaşılması,

f) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde; İşletmenin bilişim sistemlerine erişimi olan bütün çalışanlarına yönelik 3 ayda bir sosyal mühendislik testlerini yapması veya yaptırması ve yönetici özetlerinin testin bitiminden en geç 1 ay sonra SHGM'ye gizli resmi yazı ile bildirmesi,

g) 2'nci Grup Havacılık İşletmelerinde; İşletmenin bilişim sistemlerine erişimi olan bütün çalışanlarına yönelik 6 ayda bir sosyal mühendislik testlerini yapması veya yaptırması ve yönetici özetlerinin testin bitiminden en geç 1 ay sonra SHGM'ye gizli resmi yazı ile bildirmesi,

ğ) Siber güvenlik farkındalığı konusunda yetersiz görülen personellerin tespit edilmesi ve bu personellerin siber güvenlik farkındalığının artırılabilmesi için eğitim süreçlerinin gözden

geçirilerek işletme çalışan profiline uygun eğitim doküman ve yöntemleri ile siber güvenlik farkındalık eğitimlerinin tekrarlanması,

h) İşletme personelinin gözlemledikleri siber ihlal durumlarını, şüpheli hareketleri ve işletme siber güvenlik kültürünü artırma yönündeki önerilerini raporlayabilecekleri bir raporlama sisteminin oluşturulması gerekmektedir.

Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi kapsamında varlık envanterinin oluşturulması

MADDE 22 -(1) İşletme tüm bilgi teknolojileri varlıklarına ilişkin varlık envanterini oluşturmak, bu varlıkları EK-8'de yer alan Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi madde 2.1.'e uygun bir şekilde gruplamak ve yönetmek ile yükümlüdür.

Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi kapsamında siber güvenlik risk yönetim süreci

MADDE 23 -(1) Kurumsal SOME, alan uzmanları ile birlikte, siber güvenlik risklerini analiz eder, azaltmak, takip etmek ve raporlamak üzere bir siber güvenlik risk yönetim süreci tesis eder.

(2) Kurumsal SOME, siber güvenlik risk analizi sonuçlarına göre tespit edilen her bir siber güvenlik riskine ilişkin, bu risklerin ilişkili olduğu varlıkların değerine ve işletmenin risk limitlerine uygun olacak şekilde risk indirgeme ve kontrol stratejileri belirler. Söz konusu bu varlıkların değerleri ele alınırken bu varlıkların ilişkili olduğu iş hedeflerini ve iş süreçleri ile bunların bağlı olduğu diğer iş hedeflerini ve iş süreçlerini dikkate alır. Risk indirgeme ve kontrol stratejilerinin belirlenmesi aşamasında, Kurumsal SOME koordinesinde riskin ilgili olduğu iş tarafının temsilcileriyle beraber siber güvenlik risk analizi sonucu oluşturulur.

Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi kapsamında siber güvenlik risk analiz çalışması kapsamı

MADDE 24 -(1) Söz konusu siber güvenlik risk analizi kapsamında aşağıda belirtilen faaliyetler yerine getirilir:

a) Tespit edilen varlıklara veya süreçlere ilişkin tehdit ve güvenlik açıklarının tespit edilmesi suretiyle siber güvenlik risklerin belirlenmesi,

b) Tespit edilen tehdit ve güvenlik açıklarına göre bilgi varlıklarının riske maruz kalma olasılıklarının belirlenmesi,

c) Siber güvenlik risklerin gerçekleşmesi durumunda ilişkili varlığın gizlilik, bütünlük, erişilebilirlik kriterlerine yönelik etki ve risk hesaplaması yapılması,

ç) Siber güvenlik risk analizinde gerçekleştirilen çalışmaların bütünü temsil ederek özetleyecek ve aşağıdaki hususları içerecek şekilde yazılı veya dijital bilgi varlıklarına ilişkin siber güvenlik risk değerlendirme raporunun oluşturulması:

- 1) Varlık veya süreç,
- 2) Varlık veya süreç sahibi,
- 3) Varlığın veya sürecin etkilediği diğer varlıklar veya süreçler,
- 4) Risk kategorisi,
- 5) Tehdit,
- 6) Güvenlik açığı,
- 7) Mevcut kontroller,
- 8) Risk seviyesi,
- 9) Etki analizi sonucu,
- 10) Alınması planlanan kontroller.
- 11) Risk indirgeme planlanan tarihi,
- 12) İndirgeme faaliyeti durumu.

Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi kapsamında siber güvenlik risk indirgeme çalışmaları

MADDE 25 -(1) Risk indirgeme ve kontrol stratejilerinin belirlenmesi aşamasında risklerin nasıl ele alınacağına Kurumsal SOME biriminin önderliğinde karar verildikten sonra bu kararların uygulanmasını sağlayacak siber güvenlik risk aksiyon planları oluşturulur. Alınacak aksiyonlar için yapılacak kaynak aktarımında ve aksiyonların tamamlanma tarihlerinin belirlenmesinde, risk analizi aşamasında tespit edilen risk dereceleri dikkate alınır.

(2) Risk aksiyon planında belirlenen aksiyonların alınması risk analizi sonucu tespit edilen riskleri ortadan kaldırmıyorsa, aksiyon planının uygulanması sonucu kalacak artık riskler tespit edilir ve risk aksiyon planı güncellenir.

Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi kapsamında siber güvenlik risk envanteri

MADDE 26 -(1) Risk analizleri sonucu hazırlanan güncel risk değerlendirme raporu ve güncel risk aksiyon planı birleştirilerek işletmenin siber güvenlik risk envanteri oluşturulur.

(2) İşletme, yılda en az bir defa siber güvenlik risk analizlerini tekrarlar. Tekrarlanan risk analizi sonuçlarına göre risk aksiyon planı ve siber güvenlik risk envanterinin güncellenmesi sağlanır.

(3) İşletme bünyesinde gerçekleştirilen siber güvenlik iç kontrol-iç denetim çalışmalarının, tüm Kurumsal SOME faaliyetlerinin, iç ve dış kaynaklar ile gerçekleştirilen sızma testi sonuçlarının, sistem test sonuçlarının ve SHGM denetimleri sonucunda tespit edilen bulguların risk envanterine girdi teşkil etmesi sağlanır.

(4) İşletme bilgi sistemlerinde meydana gelecek önemli değişikliklerden sonra siber güvenlik risk değerlendirmesini tekrarlar.

(5) İşletme, siber güvenlik risk yönetimi çalışmalarına, bütüncül bir güvenlik bakış açısıyla, işletme varlıklarına yönelik olarak gizlilik, bütünlük, erişilebilirlik kriterleri doğrultusunda aktif katkı sağlar.

Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi kapsamında risk kabulü

MADDE 27 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde bir siber güvenlik riskinin kabul edilebilmesi için SGSYY'nin ve söz konusu siber güvenlik riskine sahip iş tarafının en üst düzey yöneticisinin yazılı veya dijital inkar edilemez onayının bulunması ve söz konusu riskin Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü mevzuatlarına aykırılık teşkil etmemesi şarttır. Ayrıca, kabul edilen her bir siber güvenlik riskinin kabul edilme durumunun devam etmesi için, söz konusu siber güvenlik riskinin detaylı olarak İşletme Genel Müdürlüğüne YGG toplantısı kapsamında anlatılması ve Genel Müdür onayının alınması gerekmektedir.

(2) 2'nci Grup Havacılık İşletmelerinde bir siber güvenlik riskinin kabul edilebilmesi için söz konusu siber güvenlik riskine sahip iş tarafının en üst düzey yöneticisinin ve İşletme Genel Müdürlüğünün yazılı veya dijital inkar edilemez onayının bulunması ve söz konusu riskin Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü mevzuatlarına aykırılık teşkil etmemesi şarttır.

(3) Kurumsal SOME, kabul edilen siber güvenlik riskleri için, sonradan telafi edici yeni kontrol tekniklerinin ya da yeni güvenlik çözümlerinin ortaya çıkmış olması veya riskin önceki siber güvenlik risk değerlendirmelerine göre artıp artmadığı yönünde koşulların değişmiş olması ihtimaline karşı, önceden kabul edilmiş olan siber güvenlik risklerini periyodik olarak yılda en az bir defa gözden geçirir ve yapılan çalışmaları doküman eder.

Siber güvenlik risk analizi ve yönetimi görevi kapsamında üst yönetimin siber güvenlik riskleri hakkında bilgilendirilmesi

MADDE 28 -(1) Kurumsal SOME, işletme üst yönetimini ve BGYS iç paydaşlarını yönetim gözden geçirme toplantılarında siber güvenlik risk değerlendirmesi hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirir.

BT kritik alanların fiziksel güvenliğinin sağlanması görevi

MADDE 29 -(1) Kurumsal SOME, hassas veya kritik bilgi ve bilgi işleme olanakları barındıran alanları korumak için güvenlik sınırlarını belirler.

(2) Kurumsal SOME, belirlemiş olduğu hassas veya kritik bilgi ve bilgi işleme olanaklarını barındıran alanları korumak için gereken güvenlik kontrollerini işletme fiziksel güvenliğinden sorumlu birim veya birimler ile birlikte belirleyerek dokümente eder.

(3) Kritik bilgi sistemleri, uygun güvenlik engelleri ve giriş kontrollerine sahip veri merkezleri, sistem odaları, ağ ekipman odaları gibi güvenli alanlarda barındırılır. Bu alanlara erişim, sadece erişim yetkisine sahip olması gereken personelle sınırlandırılır, Kurumsal SOME erişim haklarını düzenli olarak gözden geçirir ve günceller.

(4) Kritik bilgi sistemlerini içeren fiziksel alanda görev yapan personel dışında herhangi bir işletme personeli, ziyaretçi, dış hizmet sağlayıcı ya da yüklenici firma personelinin veri merkezlerine ve kritik bilgi sistemlerine erişimleri onay mekanizmasına tabi tutulur, bunların erişim ve sonrası faaliyetleri detaylı bir şekilde izlenir ve veri merkezindeki çalışmaları boyunca mutlaka kendilerine refakat edilir. Bu çerçevede, veri merkezlerine ve sistem odalarına yapılan erişim talepleri ve onayları ile bu erişimler kapsamında gerçekleştirilen işlemler ve giriş çıkışlar için iz kaydı tutulur.

(5) Kurumsal SOME, işletme fiziksel güvenlik birimi ile koordineli bir şekilde çalışarak, kritik BT ve OT varlıklarının bulunduğu alanlara yönelik alınan fiziksel güvenlik kontrollerinin yeterliliğini, etkinliğini ve uygulanmasını denetler.

Erişim yönetimi görevi kapsamında kimlik doğrulama süreci

MADDE 30 -(1) Kurumsal SOME, işletme tüm bilgi varlıklarına olan erişimlerin, görevler ayrılığı prensibine göre belirlenmiş kullanıcılarca ve bu kullanıcıların sorumluluğu gereği kendileri için tanımlanan erişim kontrol kuralları uyarınca, ilişkili bilgi varlığının güvenlik sınıfına uygun bir kimlik doğrulama yöntemiyle gerçekleştirilmesini denetler.

(2) Kurumsal SOME, bilgi sistemleri üzerindeki kullanıcılara uygulanacak kimlik doğrulama mekanizması, kullanıcıların bilgi sistemlerine dâhil olmalarından, işlemlerini tamamlayıp sistemden ayrılmalarına kadar geçecek tüm süreci kapsayacak şekilde tesis edilmesini sağlar ve kimlik doğrulama bilgisinin oturumun başından sonuna kadar doğru olmasını garanti edecek önlemler alındığını denetler.

(3) Kurumsal SOME, bilgi sistemleri üzerindeki kullanıcılara ait kimlik doğrulama bilgilerinin gizliliğine ve güvenliğine yönelik gerekli önlemleri aldırır.

Erişim yönetimi görevi kapsamında erişim haklarının gözden geçirilmesi

MADDE 31 -(1) Kurumsal SOME, son kullanıcıların işletme kritik varlıklarını etkileyebilecek sistemler üzerindeki erişim hakları matrisini ilgili iş birimleri ile koordineli bir şekilde oluşturulmasını sağlar ve bu yetki erişim matrisini en az 3 ayda bir gözden geçirir.

(2) Kurumsal SOME, varlıklarının kritiklik seviyesini de göz önünde bulundurarak, her bir işletme varlığı için yetki erişim denetleme süre ve süreçlerini belirler.

(3) Kurumsal SOME, ayrıcalıklı kullanıcıların işletme sistemleri üzerindeki erişim hakları matrisini ilgili iş birimleri ile koordineli bir şekilde oluşturulmasını sağlar ve bu yetki erişim matrisini en az ayda bir gözden geçirir.

(4) Kurumsal SOME, ayrıcalıklı erişim hakkına sahip kullanıcıların standart kullanıcı hesaplarının olmasını ve ayrıcalıklı erişim haklarına ihtiyaç duyulmayan işlerde standart kullanıcı hesaplarının kullanmasını sağlar ve denetler.

Erişim yönetimi görevi kapsamında erişim yönetiminde minimum yetki, minimum süre prensibi

MADDE 32 -(1) İşletme verilen tüm erişim haklarında minimum yetki prensibini uygular.

(2) İşletme verilen tüm erişim haklarında işin gereksinimini dikkate alarak minimum süre

kapsamında yetki tanımlaması yapar.

(3) Erişim hakkı verilme ve alınma işlemleri siber güvenlik değişiklik yönetimi sürecine dahil edilerek Kurumsal SOME Yöneticisi koordinasyonunda yürütülür.

Erişim yönetimi görevi kapsamında uzaktan erişim

MADDE 33 -(1) Kurumsal SOME, kurum içi ve dışı paydaşlarının kullanımına yönelik olan sistemlerin uzaktan erişiminin güvenli kanallar üzerinden olduğunu denetler.

İşletim güvenliği görevi kapsamında kapasite yönetimi

MADDE 34 -(1) Kurumsal SOME, işletme kritik altyapı ve siber güvenliği ilgilendiren bilgi teknolojileri varlıklarına, personeline ve çalışma ortamlarına ait kapasite gereksinimleri ile ilgili çıkarımlar ve analizleri ilgili iş birimleri ile koordine kurarak yapar ve üst yönetime sunar.

İşletim güvenliği görevi kapsamında uygulama yönetimi

MADDE 35 -(1) Kurumsal SOME, BT ve OT varlıklarına yüklenebilecek uygulamalar için beyaz liste ve kara liste oluşturur ve uygulandığını denetler.

(2) Beyaz liste sadece iş gereksinimleri kapsamında ihtiyaç duyulan uygulamaları içerir. Geçerli bir iş gereksinimi bulunmayan uygulamalar beyaz listeye eklenemez.

(3) Kurumsal SOME, işletmede kullanılan uygulama ve sistemlerin en güncel veya en kararlı versiyonlarının kullanıldığını süreklilik esasına uygun olarak takip eder.

(4) İhtiyaç duyulan versiyon güncellemeleri merkezi bir yapıdan uygulanır.

(5) İşletme lisanssız yazılım kullanmamalıdır. Kullanılan açık kaynaklı yazılımlarda söz konusu ürünün açık kaynaklı kod lisansı kullanılabilir.

İşletim güvenliği görevi kapsamında yerel yönetici hakları

MADDE 36 -(1) Zorunlu bir iş gereksinimi olmadıkça ve Kurumsal SOME Yöneticisi tarafından yazılı veya elektronik bir şekilde onaylanmadıkça personelin ya da dış hizmet sağlayıcıların yerel yönetici haklarına sahip olması engellenir.

İşletim güvenliği görevi kapsamında değişiklik yönetimi süreci

MADDE 37 -(1) İşletme, meydana gelen değişiklikler sebebiyle gerçekleştirebilecek hata ve sorunların sayısını ve etkisini en aza indirecek, değişikliklerin etkili, hızlı ve kontrollü bir şekilde gerçekleştirilmesini ve değişiklikler sırasında yapılan işlemlerin değişiklik sonrasında da denetlenebilir olmasını sağlayacak etkin bir siber güvenlik değişiklik yönetimi süreci tesis eder. Kurumsal SOME, işletme tarafından tesis edilen ve işletilen siber güvenlik değişiklik yönetim süreçlerini denetler, etkin ve sürdürülebilir bir siber güvenlik değişiklik yönetim sürecinin tesis edildiğinden emin olur.

(2) İşletme bilgi teknolojileri veya siber güvenlik süreçlerini etkileyen her değişiklikte siber güvenlik değişiklik yönetim sürecini uygular.

(3) Siber güvenlik değişiklik yönetimi çalışmaları, görevler ayrılığı prensibine uygun olarak icra edilir, test edilir, gerçekleştirilir, kayıt altına alınır, geri dönüş planları hazırlanır ve tüm süreç dokümanite edilir. Siber güvenlik değişiklik yönetim süreçleri ile ilgili kayıtlar Kurumsal SOME tarafında kontrol edilir ve denetlenir.

(4) Değişiklik yönetimi kapsamındaki tüm değişikliklerin kimlik doğrulaması uygun tekniklerle gerçekleştirilmiş yetkili kullanıcılar tarafından yapılır, bunlar için yeterli iz kaydı tutulur ve tutulan iz kayıtları düzenli olarak gözden geçirilir.

İşletim güvenliği görevi kapsamında değişiklik yönetimi sürecinde Kurumsal SOME

onayı

MADDE 38 -(1) BT, OT veya siber güvenlik süreçlerini etkileyen değişikliklerde Kurumsal

SOME Yöneticisi onayı alınır.

İşletim güvenliği görevi kapsamında yama yönetimi

MADDE 39 -(1) İşletme, havacılık sektörü faaliyetlerini kesintiye uğratacak veya önemli ölçüde olumsuz etkileyecek durumların ortaya çıkma olasılığın azaltmak için sistem, yazılım ve cihazlardaki güvenlik açıklarını hızlı ve etkin bir şekilde ele alacak bir yama yönetimi süreci tesis edilmesini sağlar. Yama yönetim sürecinin uygunluğu ve etkinliği Kurumsal SOME tarafında kontrol edilir ve denetlenir. Kurumsal SOME yama yönetim sürecinde aşağıdaki faaliyetleri yerine getirir;

a) Uygulanacak yamaların güvenilir bir kaynaktan gelmesini sağlayacak ve bunu doğrulayacak teknikler kullanılması,

b) İşletme tarafından kullanılan sistem, yazılım ve cihazlarda yer alan güvenlik açıklarının ve bu açıklara yönelik yamaların tespit edilmesi,

c) Tespit edilen yamaları uygulamanın ya da uygulamamanın etkisinin değerlendirilmesi,

ç) Yamaların nasıl uygulanacağına ilişkin metotların tanımlanması,

d) Uygulanacak yamaların uygulama öncesi test edilmesi,

e) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde uygulanan ya da uygulanmamasına karar verilen yamalarla ilgili SGSYY'nin yazılı veya dijital onayının alınması,

f) Yamaların uygulanması ya da yanlış uygulanması sırasında sorun çıkması halinde sorunun ne şekilde çözüme kavuşturulacağına dair metotların tanımlanması,

g) Uygulanamayan yamaların gidermeye çalıştığı güvenlik açıklarına ilişkin riskleri azaltmaya yönelik telafi edici kontrollerin tesis edilmesi.

(2) Sağlayıcı veya üretici desteği biten sistem, yazılım ve cihazlar artık yamalanamadığında, bunlar için yüklenebilen en son güncellemelerin günün şartlarına göre artık güvenli olmaması ve telafi edici kontroller ile de makul seviyede bir güvenlik sağlanamaması halinde söz konusu sistem, yazılım ve cihazlar kullanımdan kaldırılır.

Siber güvenlik tedarikçi yönetimi görevi kapsamında tedarikçi yönetimi süreci

MADDE 40 -(1) İşletme, siber güvenlik direncinin artırılması ve işletme bilgi teknolojileri sistemleri ve bilgi teknolojilerinin kullanıldığı süreçlerin iş sürekliliğinin sağlanması amacıyla BT, OT ve havacılık sektörü süreçlerinin işleyişini ve siber güvenliğini etkileyen tüm tedarikçilerinin kapsama dahil edildiği etkin bir siber güvenlik tedarikçi yönetim süreci tesis eder.

(2) Kurumsal SOME, işletme kritik tedarikçilerini ve bu tedarikçilerin etkilediği süreçleri Ek-9'da yer alan Siber Güvenlik Kritik Tedarikçi Envanteri'ne uygun bir şekilde dokümante eder.

(3) Kurumsal SOME, siber güvenlik kritik tedarikçi envanterini en az senede bir gözden geçirir ve ihtiyaç halinde günceller.

Siber güvenlik tedarikçi yönetimi görevi kapsamında siber güvenlik gereksinimlerinin belirlenmesi

MADDE 41 -(1) Kurumsal SOME, işletmenin verisine erişebilen, verilerini işleyebilen, depolayabilen, iletebilen veya işletmenin bilgisi için bilgi teknolojileri altyapı bileşenlerini temin edebilen tedarikçilerine yönelik siber güvenlik gereksinimlerini belirler.

Siber güvenlik tedarikçi yönetimi görevi kapsamında tedarikçilerin denetlenmesi

MADDE 42 -(1) Kurumsal SOME, senede en az 1 kere kritik tedarikçilerinin sunduğu hizmeti siber güvenlik açısından denetler, denettirir veya Kurumsal SOME tarafından belirlenmiş kapsamda yapılan bağımsız denetim sonuçlarını değerlendirir.

Siber güvenlik tedarikçi yönetimi görevi kapsamında tedarikçi yönetiminde iş sürekliliği hususları

MADDE 43 -(1) İşletme tarafından yapılan siber güvenlik ve bilgi teknolojileri iş sürekliliği

risk ve etki çalışmaları tedarikçi yönetim süreçlerini de içerir.

Siber güvenlik tedarikçi yönetimi görevi kapsamında tedarikçi hizmetlerinde değişikliklerin yönetilmesi

MADDE 44 -(1) İşletme tedarikçi hizmetlerindeki değişiklikleri yönetmek için tedarikçi çıkış stratejileri oluşturur, söz konusu bu çıkış stratejilerini periyodik aralıklar ile gözden geçirir ve ihtiyaç duyulması halinde günceller.

Siber güvenlik tedarikçi yönetimi görevi kapsamında tedarikçi sözleşmelerinde siber güvenlik hususlarının belirtimi

MADDE 45 -(1) Siber güvenlik tedarikçi yönetim süreci kapsamında, Kurumsal SOME birimi tarafından belirlenmiş olan siber güvenlik kriterlerinin sözleşmelere dahil edilmesi sürecinin işletme genelinde uygulanması Kurumsal SOME tarafından denetlenir, tespit edilen uygunsuzluklar işletme üst yönetimine yazılı bir şekilde iletilir, tedarikçi yönetim süreci işletilir.

İç ve dış kaynaklı sistem temin, geliştirme görevi kapsamında ortam ve görevlerin ayrıştırılması

MADDE 46 -(1) Bilgi sistemlerinin tasarımı, geliştirilmesi, test edilmesi ve sürdürülmesinde, görevler ayrılığı prensibine uygun olarak geliştirme, test ve üretim ortamlarının birbirinden ayrı tutulmasını sağlanır. Bu kapsamda sistem ve uygulamaların geliştirilme süreci, kaynak kodlarının tek bir kişi tarafından hazırlanıp derlenerek geliştirme, test ve üretim ortamları arasında taşınmasına imkân vermeyecek şekilde görevler ayrılığı prensibine uygun olarak işletilir.

İç ve dış kaynaklı sistem temin, geliştirme görevi kapsamında Kurumsal SOME onayı

MADDE 47 -(1) İç veya dış kaynaklar kullanılarak geliştirilmesi planlanan her tür yazılım ve sistem geliştirme veya temin etme süreçlerinde Kurumsal SOME'den söz konusu geliştirmenin siber güvenlik açısından uygunluğu kapsamında yazılı veya dijital onay alınır.

İç ve dış kaynaklı sistem temin, geliştirme görevi kapsamında SHGM güvenli yazılım geliştirme rehberine uyum

MADDE 48 -(1) İşletme iç veya dış kaynaklar kullanılarak geliştirilen uygulamalarda Ek-10'da yer alan Havacılık Sektörü Güvenli Yazılım Geliştirme Rehberine uygun bir şekilde süreci yönetir.

BT süreçlerinde iş sürekliliğinin sağlanması görevi kapsamında BT süreçlerinde iş sürekliliği sürecinin tesis edilmesi

MADDE 49 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde havacılık sektörü faaliyetlerini yürütmede kullanılan bilgi teknolojileri ve süreçlerinin sürekliliğini sağlamak üzere, SGSYY ve İşletme Genel Müdürü veya Yönetim Kurulu tarafından onaylı bilgi teknolojileri iş sürekliliği yönetimi ve planının bir parçası olan bir bilgi sistemleri süreklilik planı hazırlanır, süreç sorumluları atanır ve Bilgi Teknolojileri İş Sürekliliği Komitesi tesis edilir.

(2) 2'nci Grup Havacılık İşletmelerinde havacılık sektörü faaliyetlerini yürütmede kullanılan Bilgi Teknolojileri süreçlerinin sürekliliğini sağlamak üzere, İşletme Genel Müdürü veya Yönetim Kurulu tarafından onaylı bilgi teknolojileri iş sürekliliği yönetimi ve planının bir parçası olan bir bilgi sistemleri süreklilik planı hazırlanır, süreç sorumluları atanır ve İş Sürekliliği Komitesi tesis edilir.

(3) İş Sürekliliği Komitesi ilgili alan uzmanları ve teknik uzmanlarda dahil olmak üzere tüm paydaşların temsilcilerinden oluşur ve işletme Genel Müdürü veya Yönetim Kurulu Başkanı bu komiteye başkanlık eder. İş Sürekliliği Komitesi meydana gelen siber olaylarla ilgili bütün faktörleri göz önünde bulundurarak kriz durumu olduğunu ilan etmekle, planın devreye alınmasına karar vermekle ve diğer kurtarma, süreklilik ve müdahale ekipleriyle koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür.

(4) Bilgi teknolojileri iş sürekliliği komitesi ilgili iş sürekliliği yönetim sürecini tesis ederken kendisini etkileyen tüm iç ve dış etkenleri değerlendirir.

BT süreçlerinde iş sürekliliğinin sağlanması görevi kapsamında iş sürekliliği yönetim sistemi

MADDE 50 -(1) BT süreçlerinde iş sürekliliğinin sağlanmasında işletme, ISO 22301 İş Sürekliliği Yönetim Sistemi Standardını temel alır ve bu standardın gereksinimlerini yerine getirir.

BT süreçlerinde iş sürekliliğinin sağlanması görevi kapsamında BT iş sürekliliği faaliyetleri

MADDE 51 -(1) Kurumsal SOME, BT iş sürekliliği çalışmaları kapsamında aşağıdaki faaliyetlerin yerine getirilmesini koordine eder;

a) İş etki analizi, risk değerlendirmesi, risk yönetimi, izleme ve test faaliyetlerini içeren bir bilgi teknolojileri iş sürekliliği yönetim sürecinin tesis edilmesi,

b) İş birimlerinin de katılımıyla gerçekleştirilen iş etki analizi ve önceliklendirilen iş hedefleri çerçevesinde bilgi teknolojileri iş sürekliliği planının geliştirilmesi, Ek-11'de yer alan forma uygun olarak dokümanite edilmesi ve kurtarma için gerekli olan kritik işlemlerin belirlenmesi,

c) Bilgi teknolojileri iş sürekliliği planının uygulanabilir olmasının sağlanması,

ç) Yılda en az bir defa, iş sürekliliği denetimleri, tatbikatları ve risk analiz çalışmaları sonucu tespit edilen bulgular ve testlerden öğrenilen derslere göre veya iş süreçlerini ya da bilgi sistemlerinin sürekliliğini etkileyen değişikliklerden sonra planın gözden geçirilerek güncellenmesi,

d) Bilgi teknolojileri iş sürekliliği planının ilgili diğer planlarla ve mevzuat gereksinimleriyle uyumlu olmasının sağlanması,

e) Yaşanan acil durum ve felaketlerden kaynaklanan yasal konuların ele alınması, halkla ilişkiler ve basın ile olan iletişimin yürütülmesine destek verilmesi,

f) İlgili ekiplere ve çalışanlara iş sürekliliği planı kapsamında eğitim verilmesi ve iş sürekliliği farkındalığının artırılması,

g) İş sürekliliği çalışmalarının görevler ayrılığı ilkesi de gözetilerek objektif bir şekilde değerlendirilmesi.

BT süreçlerinde iş sürekliliğinin sağlanması görevi kapsamında yedeklilik

MADDE 52 -(1) İşletme, bir yada daha fazla kritik sürecin beklendiği gibi çalışmadığı durumlarda, tüm sistemin veya havacılık sektörü faaliyetlerinin bir bölümünün çalışamaz hale gelmesini önlemek adına kritik sistem ve uygulama süreçleri için veri yedekleme, yedekli çalışma ve hazırda bekleme mekanizmalarını kurar.

BT süreçlerinde iş sürekliliğinin sağlanması görevi kapsamında felaket kurtarma merkezi

MADDE 53 -(1) İşletme, olası bir felaket, kriz veya kesinti yaşanması durumunda iş sürekliliğinin aksamaması amacı ile farklı bir risk bölgesinde yer alan bir felaket kurtarma merkezi kurar veya yurtiçinde farklı bir risk bölgesinde felaket kurtarma merkezi hizmeti veren firmalardan hizmet alır.

(2) İşletme, FKM kurulumu sürecinde Ek-12'de yer alan Felaket Kurtarma Merkezi Kurulumu Rehberine uygun bir şekilde hareket eder.

(3) İşletmeler, veri merkezlerinin ve felaket kurtarma merkezlerinin yerlerini seçerken doğal riskleri ve çevresel tehditleri göz önünde bulundurur. Binaların, barındırdıkları bilgi işlem tesislerinin varlığını açık edecek işaretler ve bilgiler bulundurmamasını sağlar.

(4) İşletme, veri merkezlerinin çalışmasını olumsuz etkileyebilecek elektrik kesintisi, yangın, duman, sıcaklık, su, toz ve nem gibi çevresel koşulları izleyecek sistem ve sensörler kullanır, bunların bakımlarını düzenli olarak yapar. Bu destek sistemi ve sensörlerin ilgili veri merkezlerinin bütünüyle

devre dışı kalmalarına neden olabilecek tek bir arıza noktası içermemesi sağlanır.

Siber güvenlik tehdit istihbaratı toplama ve değerlendirme görevi

MADDE 54 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde; Kurumsal SOME, işletmenin siber güvenliğini tehdit eden mevcut ve potansiyel saldırılar hakkında bilgilerin toplanacağı ve analiz edileceği bir siber istihbarat toplama ve değerlendirme süreci oluşturur ve yürütür.

Siber olay izleme ve tespit etme görevi kapsamında iz kayıt yönetimi

MADDE 55 -(1) Kurumsal SOME; Ek-3'de yer alan Kurumsal SOME Kurulum ve Yönetim Rehberi'nde bulunan "Olay Sonrasında İncelenmek Üzere Güvenilir Delillerin Elde Edilmesi İçin Tutulacak Kayıtların Asgari Nitelikleri" dokümanına uygun olarak, iz kayıtlarını merkezi bir şekilde tutar ve yönetir. Görevler ayrılığı prensibi çerçevesinde, merkezi iz kayıt sistemi yönetilerek korale edilir ve bu işlem iz kayıtlarını üreten bilişim sistemlerinin sorumlularından bağımsız olarak yapılır.

(2) İz kayıtlarının yönetimi; iz kayıtlarının üretilmesi, transfer edilmesi, depolanması, gözden geçirilmesi, analiz edilmesi ve imha edilmesi aşamalarını kapsar. Bu süreçlerde sistem, veri tabanı, ağ ve güvenlik yöneticileri, Kurumsal SOME personeli, yazılım geliştiriciler ve denetçilere ait görev ve sorumluluklar görevlerin ayrılığı ilkesi kapsamında belirlenir.

(3) Kurumsal SOME, iz kayıtlarını ve oluşan alarmları günlük olarak izler ve incelemesini yaparak inceleme sonuçlarını aylık olarak dokümante eder.

(4) Kurumsal SOME, iz kayıtları üzerinde aylık analiz ve ilişkilendirme çalışması yapar; çalışma sonucunda oluşturduğu raporu Kurumsal SOME Yöneticisine sunar.

(5) Kurumsal SOME, aylık olarak yaptığı iz kayıt analiz ve ilişkilendirme çalışmasında olağan dışı herhangi bir duruma rastlarsa, bu konuda düzeltici veya önleyici aksiyon alır.

Siber olay izleme ve tespit etme görevi kapsamında iz kayıtlarının güvenliğinin sağlanması

MADDE 56 -(1) Siber olaylara ilişkin tutulan iz kayıtlarına, "bilinmesi gerektiği kadar" prensibine uygun olarak sadece erişim yetkisi verilen kişilerin ulaşması sağlanır.

(2) Kayıt üreten ortamların teknolojisine uygun olarak kimlik doğrulama ve yetkilendirme sistemleri yapılandırılarak kayıt üreten ortamlardaki iz kayıtlarının güvenliği sağlanır.

(3) Kayıt üreten ortamlarla iz kayıtları saklama merkezleri arasında teknik imkanlar dahilinde verinin şifreli olarak transfer edilmesi sağlanır.

(4) İz kayıtlarının tek yönlü kriptografik özet değerleri hesaplatılır ve iz kayıtları güvenli ortamlarda saklanır.

(5) Merkezi iz kaydı sunucuları BT ve OT sistemlerinden ayrık bir yapıda oluşturulur.

(6) Merkezi iz kaydı sunucusunun kayıtları, olayların olduğu sistem dışında merkezi bir sunucuda saklanır.

(7) İşletme kritik olaylarını belirler. Kritik olayların iz kayıtları merkezi sunucuya anlık olarak gönderilir, kritik olarak değerlendirilmeyen olayların iz kayıtları da işletmenin belirlediği aralıklarda merkezi sunucuya iletilir.

(8) Kritik sistemlerde oluşan iz kayıtları eş zamanlı olarak merkezi sunucularda yedeklenir, silinmelerine ve değiştirilmelerine izin verilmez.

(9) Merkezi iz kaydı sunucuları sadece yeni iz kayıtlarının saklanması için fonksiyonlar içerir, iz kayıtlarının silinmesi veya değiştirilmesi amaçlı erişimlere kapalı olur.

(10) İz kayıtları periyodik olarak yedeklenir ve yedekler uygun şekilde muhafaza edilir.

Siber olay izleme ve tespit etme görevi kapsamında iz kayıtlarının saklanması

MADDE 57 -(1) İz kayıtlarının saklanma süresi belirlenmesinde; iz kayıtlarından sağlanacak fayda ve ilgili iz kaydının kritikliği parametreleri göz önünde bulundurulur. İşletmelerin tabi oldukları yasal mevzuatları gereği uyması gereken süreler saklıdır.

Siber olay izleme ve tespit etme görevi kapsamında ağ zaman protokolü

MADDE 58 -(1) Kayıtların toplandığı bütün sistemlerin aynı zaman değerine sahip olması sağlanır. Bütün sistemlerin zamanlarının aynı yapılması işlemi için Ağ Zaman Protokolü sunucusu kurulup kayıt üreten farklı sistemlerin zamanlarını bu sunucu ile senkronize etmesi sağlanır. Bunun yanında farklı ülkelerde birimleri olan işletmeler için saat dilimi de dikkate alınır.

Siber olay izleme ve tespit etme görevi kapsamında tespit ve müdahale mekanizması

MADDE 59 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde, Kurumsal SOME, işletme siber güvenlik durumsal farkındalığını sağlamak amacıyla 7x24 prensibine uygun bir tespit ve müdahale mekanizması kurar veya kurdurur.

(2) 2'nci Grup Havacılık İşletmelerinde, Kurumsal SOME, işletme siber güvenlik durumsal farkındalığını sağlamak amacıyla 7x24 prensibine uygun tespit mekanizması kurar veya kurdurur.

Siber olay izleme ve tespit etme görevi kapsamında aldatma çözümleri

MADDE 60 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmeleri, tehdit avcılığı ve balküpu mekanizmalarını kurar veya kurdurur.

Siber olay izleme ve tespit etme görevi kapsamında anomali tespiti

MADDE 61 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmelerinde Kurumsal SOME, kullanıcı ve network bazında anomali tespit sistemlerini kurar ve işletir.

Siber olay müdahale ve yönetimi görevi kapsamında siber olay yönetim süreci

MADDE 62 -(1) İşletme bünyesinde yaşanabilecek bir siber olay ihlal durumuna karşın, Kurumsal SOME siber olay ihlal durumlarını önceden belirler, olay müdahale senaryolarını oluşturur ve doküman eder.

(2) Kurumsal SOME, siber güvenlik saldırı eğilimlerini takip eder ve siber olay müdahale süreçlerini ve dokümanlarını güncel tutar.

(3) Kurumsal SOME, işletmenin olası bir siber olay durumunda faaliyetlerinin en az etkilenmesini ve mümkün olan en kısa sürede hizmetlerin normal işleyişine döndürülmesini sağlayacak bir siber olay müdahale süreci yürütür.

(4) Kurumsal SOME, gerçekleşen siber olaylar için bir kök neden ve etki analizi yapar ve benzer olayların tekrarlanmasını önlemek için iyileştirici önlemler alır ve doküman eder.

Siber olay müdahale ve yönetimi görevi kapsamında siber olay yönetim görevi

MADDE 63 -(1) Olası bir siber güvenlik ihlal durumunda olay yönetim sürecini Kurumsal SOME Yöneticisi yönetir.

Siber olay müdahale ve yönetimi görevi kapsamında yetkili otoriteye yapılması gereken zorunlu bildirimler

MADDE 64 -(1) İşletme aşağıda belirtilen durumlarda SHGM'yi ivedilikle bilgilendirir.

- a) Yaşanan bir siber olayın büyüyerek bir krize dönüşmesi,
- b) Kritik verilerin ya da kişisel verilerin sızması ya da ifşası ile sonuçlanması,
- c) Kritik bilgi teknolojileri varlıklarının gizliliğinin etkilenmesi,
- ç) Kritik bilgi teknolojileri varlıklarının bütünlüğünün etkilenmesi,
- d) Kritik bilgi teknolojileri varlıklarının erişilebilirliğinin etkilenmesi,
- e) Bilgi Teknolojileri İş Sürekliliği Planı'nın devreye alınması,
- f) FKM sistemlerinin devreye alınması

(2) Madde 64.1'de bahsedilen siber güvenlik ihlallerinin olması durumunda işletme, ivedilikle

yaşanan siber güvenlik olayı hakkında bir adli bilişim çalışması yürütür ve olay kök neden analizi yapar.

(3) İşletme, yapılan çalışma sonucunda söz konusu olayın bir daha tekrarlanmaması adına alınması gereken önlemleri de belirleyerek SHGM'ye siber olay tespit edilme tarihinden itibaren en geç 15 iş günü içerisinde Ek-13'de yer alan formata uygun siber olay analiz raporunu gizli resmi yazı ile sunar.

(4) İşletme, madde 64.1 dışında kalan siber güvenlik olaylarını ve teşebbüslerini dokümante eder ve Ek-14'de bulunan formu kullanarak 3 aylık periyotlar ile bulundukları yılın mart, haziran, eylül, aralık aylarının son gününe kadar yılda toplam 4 defa SHGM'ye resmi yazı ile gönderir.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında siber güvenlik test ve denetim akışı

MADDE 65 -(1) İşletme, bilişim sistemleri güvenlik testlerini Ek-15'de belirtilen şekilde gerçekleştirir.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında geniş kapsamlı sızma testi

MADDE 66 -(1) Kurumsal SOME, yılda en az bir defa TSE onaylı sızma testi firmalarına Ek-16'da yer alan TSE Sızma Test Metodolojisine uygun bir şekilde geniş kapsamlı sızma testlerini yaptırır.

(2) Geniş Kapsamlı sızma testleri en az Ek-17'de yer alan Geniş Kapsamlı Sızma Testi Kapsam Dokümanı içeriğine uygun bir şekilde gerçekleştirilir.

(3) Kurumsal SOME'nin yılda en az bir kez TSE tarafından belgelendirilmiş onaylı sızma testi firmalarına yaptırması gereken geniş kapsamlı sızma testleri iki sene üst üste aynı kişiler tarafından gerçekleştirilemez.

(4) Kurumsal SOME, geniş kapsamlı sızma testlerini yaptırdığı firma ve bu testlerde görev alan firma personelleri ile gizlilik sözleşmesi imzalar.

(5) İşletme, Kurumsal SOME fonksiyonlarını icra etmek için hizmet aldığı kuruluşlara ve o kuruluşların hisse sahibi olduğu diğer kuruluşlara hizmet alımı süresince Geniş Kapsamlı Sızma Testi yaptıramaz.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında dar kapsamlı sızma testi

MADDE 67 -(1) Kurumsal SOME, dar kapsamlı sızma testi kapsamında; en az 6 ayda bir test ve denetimleri yapar veya yaptırır.

(2) Dar kapsamlı sızma testi aşağıdaki hususları içerir.

- a) İç ağda yer alan bileşenlerde bulunabilecek zafiyetlerin taranması,
- b) Dış ağa açık bileşenlerde bulunabilecek zafiyetlerin taranması,
- c) Dışa açık web uygulamalarının sızma testleri,
- ç) Etki alanı ve son kullanıcı bilgisayarları yapılandırma testleri ayarları,
- d) Veri tabanı yapılandırma testleri ayarları.

(3) Kurumsal SOME, işletmenin bilgi işlem altyapısında köklü bir değişiklik olması durumunda 6 aylık süreyi beklemeden dar kapsamlı sızma testini yapar veya yaptırır.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında siber güvenlik doğrulama testi

MADDE 68 -(1) Kurumsal SOME, dar ve geniş kapsamlı sızma testleri sonrasında tespit edilen zafiyetler kapatıldıktan sonra doğrulama testlerini yapar veya yaptırır. Zafiyetin kapatıldığının doğrulanması zafiyeti kapatan kişi tarafından yapılamaz.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında yazılım siber güvenlik kabul testi

MADDE 69 -(1) Kurumsal SOME, işletme personeli veya hizmet alımı yoluyla temin edilen,

üretilen, güncellenen yazılımların kullanıma geçmeden önce yazılımın siber güvenliği ile ilgili testleri yapar veya yaptırır ve bu test sonuçlarını doküman eder.

(2) Kurumsal SOME, iç veya dış kaynaklar ile geliştirilen veya güncellenen yazılımların siber güvenlik testlerinin yapılması veya yaptırılması sürecinde Ek-10'da yer alan Havacılık Sektörü Güvenli Yazılım Geliştirme Rehberini kullanır.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında OT sistemlerine yönelik sızma testi

MADDE 70 -(1) 1'inci Grup Havacılık İşletmeleri en az 2 senede bir kez olmak üzere işletme bünyelerinde yer alan EKS ve SCADA sistemlerinin sızma testini yaptırır.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında siber güvenlik iç tetkik süreci

MADDE 71 -(1) Kurumsal SOME, ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında yapılması gereken siber güvenlik iç tetkik süreçlerini yürütür.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında kırmızı takım faaliyetleri

MADDE 72 -(1) Kurumsal SOME, işletme BT ve OT süreçlerinin gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik unsurlarının güvenlik seviyesini arttırmak, sürdürülebilir bir siber güvenlik operasyon süreci oluşturmak ve mevcut siber güvenlik ekosisteminde aksayan noktaları zamanında tespit ederek, gerekli düzeltici eylemleri zamanında uygulamak amacıyla sürekli bir kırmızı takım siber güvenlik denetim süreci kurgular ve uygular.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında ağ ve haberleşme güvenliği

MADDE 73 -(1) Kurumsal SOME, işletmenin iç veya dış ağlardan gelebilecek siber güvenlik tehditlerinden korunması için proaktif yapıda ağ kontrol ve güvenlik sistemlerini tesis etmesini sağlar ve denetler. Güvenlik önlemlerinin tesis edilmesinde, bir güvenlik katmanının aşılması halinde diğer güvenlik katmanının devreye girdiği katmanlı güvenlik mimarisini esas alır.

(2) Hassas verilere sahip tüm sistemlerin özel iç ağda bulunması ve hiçbir şekilde doğrudan internetten erişilemiyor olması sağlanır. DMZ sistemleri, özel iç ağdaki sistemlerle yalnızca vekil uygulamalar veya güvenlik duvarı cihazları üzerinden iletişim kurar.

(3) İnternet üzerinden veya işletme dış ağından görünür olan tüm sunucu ve sistemler, görünür olmalarını gerektirecek geçerli bir iş ihtiyacının olup olmadığı açısından düzenli olarak kontrol edilir ve eğer gerekli değilse bu sunucu ve sistemlerin işletme iç ağına taşınır.

(4) İşletme, dış ağ ve iç ağ arasındaki trafiği kontrol altında tutmak için gerektiği şekilde konfigürasyonu yapılmış ve sürekli gözetim altında tutulan güvenlik duvarı çözümleri ile saldırıları tespit edebilecek ve önleyebilecek günün teknolojisine uygun sistemler kullanır.

(5) İç ağdan gelebilecek tehditlerin etkisini azaltmak ve işletme iç ağının farklı güvenlik hassasiyetine sahip alt bölümlerini birbirinden ayırarak kontrollü geçişi temin etmek üzere işletme iç ağındaki her bir servise ilişkin trafiğin yalnızca kendisi için gerekli olan ağ segmentlerine ulaşmasını sağlayacak şekilde kurum iç ağına kritiklik ve görev bazında ağ segmentasyonu uygulanır. Farklı ağ segmentleri arasındaki hassas veri trafiği kontrol edilir ve güvenliği sağlanır.

(6) İç ağa sadece yetkilendirilmiş cihazların erişebilmesi sağlanır. Dış hizmet alım yöntemi ile icra edilen havacılık ve bilgi teknolojileri operasyonlarının yürütülmesi de bu madde kapsamında değerlendirilir.

(7) EKS ve SCADA sistemleri BT networkünden ayrılır.

(8) EKS ve SCADA sistemlerine kritiklik veya görev bazlı bir ağ segmentasyonu uygulanır.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında ağ trafiğinin izlenmesi

MADDE 74 -(1) Kritik ağ segmentlerine yapılan tüm bağlantılar sürekli olarak izlenerek bu bağlantıların her biri için gereksinim değerlendirmesi yapılır ve gereksiz tüm bağlantıların

sonlandırılması sağlanır. Benzer şekilde, ağı bağlı her bir sistem üzerindeki portların, protokol ve servislerin sadece gerekliliği onaylanmış iş ihtiyaçlarına istinaden açık ve çalışıyor olması sağlanır. Bu doğrultuda, güvenli bir baz konfigürasyonu temel alarak önemli tüm sunucu ve sistemler için düzenli olarak port taraması gerçekleştirilir ve güvenli baz konfigürasyonda bulunmadığı halde açık durumda olan portlar kapatılır.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında yapılandırma dokümanlarının oluşturulması

MADDE 75 -(1) Kurumsal SOME, tüm masaüstü, dizüstü, mobil cihazlar, iş istasyonu makineleri ve sunucuları üzerindeki işletim sistemi, veritabanları ve uygulamalar ile güvenlik duvarları, yönlendirici ve anahtarlama cihazları gibi tüm kritik bilgi teknolojileri varlıkları için sıkılaştırılmış ve test edilmiş güvenli standart yapılandırma bilgilerini oluşturur ve dokümante eder.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında zararlı yazılımlara karşı tedbirler

MADDE 76 -(1) Kurumsal SOME, tüm masaüstü, dizüstü ve iş istasyonu makineleri ile sunucularını, sürekli bir şekilde izleyerek üzerindeki zararlı yazılımları tespit edecek etkin araçlar kullanır.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında kriptografik kontroller

MADDE 77 -(1) Kurumsal SOME, bilginin gizliliği, aslına uygunluğu ve bütünlüğünün korunması için kriptografinin doğru ve etkin kullanımının temin edildiğini denetler.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında test ve denetim faaliyetleri sonucu siber risklerin güncellenmesi

MADDE 78 -(1) Kurumsal SOME, yaptığı veya yaptırdığı tüm sistem test ve denetim faaliyetleri sonrasında kurumsal siber güvenlik değerlendirme ve risk analizi raporunda gerekli güncellemeleri yapar.

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında bulgu yönetimi

MADDE 79 -(1) Kurumsal SOME, tüm sistem test ve denetim faaliyetleri sonrasında tespit edilen zafiyetlerin ilgili bilgi işlem personeli veya hizmet alınan firma tarafından kapatılması sürecini yönetmek üzere dokümante edilmiş bir bulgu yönetim süreci tesis eder.

(2) Kurumsal SOME tarafından oluşturulmuş siber güvenlik bulgu yönetim süreci aşağıdaki unsurları içerir:

- a) Bulgu No,
- b) Bulgu Açıklama,
- c) Bulgu Tespit Edilme Yöntemi,
- ç) Bulgu Tespit Edilme Tarihi,
- d) Bulgunun İlgili Birime Bildirilme Tarihi,
- e) Zafiyet Sonucu Etkilenmesi Muhtemel Sistem veya Süreçler,
- f) Bulgu Kök Neden,
- g) Bulgunun İlişkilendirildiği Siber Güvenlik Risk No,
- ğ) Bulguyla İlgili Oluşturulan Siber Güvenlik Risk No,
- h) Varlık veya Süreç Sahibi Birim,
- ı) Kapatmak İçin Alınacak Aksiyonlar,
- i) Bulgu Kapatma Son Tarihi,
- j) Bulgu Kapatma Aksiyonunu Gerçekleştirecek Kişi veya Birim,
- k) Bulgu Takibini Gerçekleştiren Kurumsal SOME Personeli,
- l) Bulgu Son Durum Açıklama

Siber güvenlik test ve denetleme görevi kapsamında adli süreçlerin yönetilmesi

MADDE 80 -(1) Kurumsal SOME, yapılan siber güvenlik testleri sonucunda suç olabilecek iz, delil ve emare (zararlı yazılım, sızma vb.) görülmesi durumunda Kurumsal SOME Yöneticisi ve işletmenin hukuk müşavirliği ile görüşerek gecikmeksizin kanunen soruşturmaya yetkili makamlara (savcılık veya kolluk), SHGM'ye ve USOM'a bildirimde bulunur.

İç ve dış paydaşlarla iletişim görevi

MADDE 81 -(1) Kurumsal SOME, bir prosedür veya talimatta Kurumsal SOME'lerin kurum içi ve dışı paydaşlar ile iletişim esaslarını oluşturur.

(2) Kurumsal SOME; siber olay öncesi, esnası ve sonrasında, siber güvenlik çalışmalarını yönetmek amacıyla kurumdaki bilgi işlem birimi ve varsa hukuk ve basın ve halkla ilişkiler müşavirlikleri ve benzeri birimler ile birlikte çalışır.

İç ve dış paydaşlarla iletişim görevi kapsamında iç ve dış paydaşlar ile iletişim esasları

MADDE 82 -(1) İşletme dış paydaşlar ile gerçekleştireceği siber güvenlik ile alakalı ihlal olayı, istihbarat ve bilgi paylaşımlarında trafik ışığı protokolü esasına göre bir sınıflama yapar.

(2) SHGM ile yapılan veri paylaşımlarında işletmenin trafik ışığı protokolüne göre olan tercihi değerlendirilmeye alınır. SHGM gerekli gördüğü hallerde söz konusu bu sınıflandırmayı göz ardı edebilir.

İç ve dış paydaşlarla iletişim görevi kapsamında trafik ışığı protokolünün kullanılması

MADDE 83 -(1) Kurumsal SOME, tüm Kurumsal SOME personelinin iletişim bilgilerini USOM ve SHGM'ye SİP uygulaması üzerinden bildirmek ve güncel tutmak ile yükümlüdür.

İç ve dış paydaşlarla iletişim görevi kapsamında siber güvenlik faaliyet raporu

MADDE 84 -(1) Kurumsal SOME, yıllık Siber Güvenlik Faaliyet Raporlarını Ek-18'de yer alan Yıllık Siber Güvenlik Faaliyet Raporu Formatına uygun bir şekilde hazırlayarak SHGM'ye en geç izleyen yılın 31 Ocak tarihine kadar eksiksiz bir şekilde gönderir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Yasal uyum

MADDE 85 -(1) İşletme kendisini siber güvenlik alanında etkileyen tüm yasal mevzuat ve sözleşmeden doğan şartlarını değerlendirir mevcut süreç ile karşılaştırarak dokümente eder.

(2) 1'inci ve 2'nci Grup Havacılık İşletmeleri, Ek-3'de yer alan Kurumsal SOME Kurulum ve Yönetim Rehberi'nde belirtilen gereksinimlere uyar.

(3) Havacılık işletmeleri, Cumhurbaşkanlığı Dönüşüm Ofisi Tarafından hazırlanan Ek-8'de bulunan Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberine uyum sağlamakla yükümlüdür.

ISO 27001 bilgi güvenliği yönetim sistemi standardı uyumluluğu

MADDE 86 -(1) 1'inci ve 2'nci Grup Havacılık İşletmeleri işletme bilgi teknolojileri varlıkları, operasyonel teknoloji varlıkları ve havacılık sistemlerini etkileyen tüm süreçlerini ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı kapsamında belgelendirir.

Siber güvenlik kapsamında iç denetim

MADDE 87 -(1) İşletme, siber güvenlik faaliyetlerinin yeterliliğini ve siber direncini ölçmek için görevler ayrılığı ilkesini gözeterek senede en az 1 defa olmak üzere Ek-19'da yer alan Havacılık Sektörü Siber Güvenlik İç Kontrol Metodolojisini kullanarak iç denetim faaliyeti gerçekleştirir.

Yönetim gözden geçirme

MADDE 88 -(1) İşletme, siber güvenlik faaliyetlerinin sürekli uygunluğunu, doğruluğunu ve etkinliğini temin etmek için en az senede bir olmak üzere Genel Müdür veya Yönetim Kurulu Başkanı başkanlığında ve tüm BGYS paydaşlarının katılım sağlayacağı bir gözden geçirme toplantısı düzenler.

(2) Yönetim Gözden Geçirme toplantıları aşağıdaki hususları kapsar.

- a) Önceki yönetimin gözden geçirme toplantılarında belirlenmiş görevlerin durumu,
- b) Kurumsal SOME görev ve sorumluluklarını ilgilendiren iç ve dış konulardaki değişiklikler,
- c) En az aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde işletme siber güvenlik faaliyetleri performansına dair geri bildirim yapması gerekmektedir:

- 1) Uygunsuzluklar ve düzeltici faaliyetler,
- 2) İzleme ve ölçme sonuçları,
- 3) İç ve dış kaynaklı tüm tetkik ve denetim sonuçları,
- 4) Siber güvenlik Stratejik Plan hedeflerinin durumu,
- ç) İç ve dış paydaşların siber güvenlik süreçleri ile ilgili geri bildirimleri,
- d) Siber güvenlik risk değerlendirme sonuçları ve risk işleme planının durumu ve sürekli iyileştirme için fırsatlar,
- e) Ek-19'da yer alan Havacılık Sektörü Siber Güvenlik İç Kontrol Metodolojisine göre yapılmış değerlendirme sonuçlarının analizi.

(3) Tüm toplantı katılımcılarının ıslak veya dijital imzasını içeren yönetim gözden geçirme toplantısı sonuç tutanağı, toplantının bitiminden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde gizli resmi yazı ile SHGM'ye gönderilir.

Siber güvenlik çalışmalarında yerli-milli ürün kullanımının yaygınlaştırılması

MADDE 89 -(1) İşletme bilgi teknolojileri süreçlerinde dışa bağımlılığın ve dışa bağımlılığın oluşturabileceği siber risklerin azaltılması amacıyla yerli-milli ürün kullanımına önem verir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Cezai Yaptırımlar

MADDE 90 -(1) 1'inci ve 2'nci Grup Havacılık İşletmeleri SHGM tarafından haberli veya habersiz olarak denetlenir. SHGM tarafından yapılan risk ve önceliklendirme çalışmalarına göre yüksek riske sahip olduğu belirlenen 3'üncü Grup Havacılık İşletmeleri de SHGM tarafından denetime tabi tutulabilir. Yapılan siber güvenlik denetimleri sonucunda;

a) Tespit edilen bulgular EK-21'de yer alan Bulgu Önem Seviyesine göre sınıflandırılarak, SHGM tarafından belirlenen bulgu kapatma sürelerine uygun bir şekilde kapatılması için işletmeye bildirilir.

b) SHGM tarafından uygun görülen tarihte eksiliklerin giderilmemiş olması durumunda ilgili işletmeden savunma talep edilir. Söz konusu savunmanın incelenmesi ve SHGM tarafından yeterli görülmemesi durumunda SHGM, ilgili işletmeye 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 143 üncü maddesi gereği Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik (SHY-İPC) hükümlerine göre idari para cezası uygular.

(2) SHGM tarafından yapılan inceleme ve denetlemelerde adli soruşturmaya konu olabilecek

hususlara rastlanılması durumunda adli makamlara suç duyurusunda bulunulur.

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten Kaldırılan Genelge

MADDE 91 -(1) Bu Talimatın yürürlüğe girmesi ile birlikte 02/08/2016 tarihli Genel Müdürlüğümüz HGD/2015-1 Genelgesi yürürlükten kalkacaktır.

Yürürlük

MADDE 92 -(1) Bu talimat 01.04.2023 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 93 -(1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

EKLER:

- EK-01 - ATM Güvenlik Planı Kapsamı**
- EK-02 - ATM Güvenlik Planı Kontrol Formu**
- EK-03 - Kurumsal SOME Kurulum ve Yönetim Rehberi**
- EK-04 - Siber Güvenlikten Sorumlu Yönetici Başvuru Formu (Form-4)**
- EK-05 - SGSYY Siber Güvenlik Sertifikası Kabul Listesi**
- EK-06 - Siber Güvenlik Strateji Planı Durum Bildirim Formu**
- EK-07 - Kurumsal SOME Eğitim Listesi**
- EK-08 - Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi**
- EK-09 - Siber Güvenlik Kritik Tedarikçi Envanteri**
- EK-10 - Havacılık Sektörü Güvenli Yazılım Geliştirme Rehberi**
- EK-11 - BT Süreçleri İş Sürekliliği Planı**
- EK-12 - Felaket Kurtarma Merkezi Kurulumu Rehberi**
- EK-13 - Siber Olay Analiz Formatı**
- EK-14 - Siber Olay İstatistiksel Bildirim Formu**
- EK-15 - Bilişim Sistemleri Güvenlik Test Süreci**
- EK-16 - TSE Sızma Test Metodolojisi**
- EK-17 - Geniş Kapsamlı Sızma Testi Kapsam Dokümanı**
- EK-18 - Yıllık Siber Güvenlik Faaliyet Raporu Formatı**
- EK-19 - Havacılık Sektörü Siber Güvenlik İç Kontrol Metodolojisi**
- EK-20 - Trafik Işığı Protokolü**
- EK-21 - Bulgu Önem Seviyesi**